Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (pátého rozšířeného senátu)

14. července 2021 *

„Přístup k dokumentům – Nařízení (CE) č. 1049/2001 – Harmonizované normy – Dokumenty týkající se čtyř norem schválených CEN – Odepření přístupu – Výjimka týkající se ochrany obchodních zájmů třetí osoby – Ochrana vyplývající z autorského práva“

Ve věci T-185/19,

Public.Resource.Org, Inc., se sídlem v Sevastopol, Kalifornie (Spojené státy),

Right to Know CLG, se sídlem v Dublinu (Irsko),

zastoupené F. Logue, solicitor, A. Grünwaldem, J. Hacklem a C. Nüßingem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené G. Gattinarou, F. Thiranem a S. Delaude, jako zmocněnci,

žalované,

podporované

Evropským výborem pro normalizaci (CEN), a dalšími vedlejšími účastníky, jejichž jména jsou uvedena v příloze [1], zastoupenými U. Karpensteinem, K. Dingemannem a M. Kottmannem, advokáty,

vedlejšími účastníky řízení,

jejímž předmětem je návrh podaný na základě článku 263 SFEU a znějící na zrušení rozhodnutí Komise C(2019) 639 final ze dne 22. ledna 2019, kterým se zamítá žádost o přístup k čtyřem harmonizovaným normám přijatým CEN,

TRIBUNÁL (pátý rozšířený senát),

ve složení S. Papasavvas, předseda, D. Spielmann, U. Öberg, O. Spineanu-Matei (zpravodajka) a R. Norkus, soudci,

* Jednací jazyk: angličtina.

[1] Seznam dalších vedlejších účastníků je připojen pouze k verzi oznámené účastníkům řízení.

vedoucí soudní kanceláře: P. Cullen rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. listopadu 2020,

vydává tento

Rozsudek

I. Skutkový základ sporu

1 Dne 25. září 2018 žalobkyně, společnost Public.Resource.Org, Inc. a Right to Know CLG, neziskové organizace, jejichž hlavní poslání spočívá ve zpřístupňování práva všem občanům, podaly Generálnímu ředitelství Evropské komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky žádost o přístup k dokumentům v držení Komisí (dále jen „žádost o přístup“) na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. 2001, L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství (Úř. věst. 2006, L 264, s. 13).

2 Žádost o přístup se týkala čtyř harmonizovaných norem přijatých Evropským výborem pro normalizaci (CEN) v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 ze dne 25. října 2012 o evropské normalizaci, změně směrnic Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a směrnic Evropského parlamentu
a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/24/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES, a kterým se ruší rozhodnutí Rady 87/95/EHS a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Úř. věst. 2012, L 316, s. 12), a sice normy EN 71-5:2015, nadepsané „Bezpečnost hraček – Část 5: Chemické hračky (soupravy) jiné než soupravy pro pokusy“, normy EN 714: 2013, nadepsané „Bezpečnost hraček – Část 4: Soupravy pro chemické pokusy a podobné činnosti“, normy EN 7112: 2013, nadepsané „Bezpečnost hraček – Část 12: N-nitrosaminy a N-nitrosovatelné látky“ a normy EN 12472: 2005+A 1:2009, nadepsané „Metoda simulace abraze (otěru) a koroze pro zjištění uvolňování niklu z povlaku“ (dále jen „požadované harmonizované normy“).

3 Dopisem ze dne 15. listopadu 2018 Komise odmítla vyhovět žádosti o přístup na základě čl. 4 odst. 2 první odrážky nařízení č. 1049/2001 (dále jen „původní rozhodnutí o odepření“).

4 Dne 30. listopadu 2018 podaly žalobkyně Komisi potvrzující žádost podle čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1049/2001. Rozhodnutím ze dne 22. ledna 2019 Komise potvrdila odepření přístupu k požadovaným harmonizovaným normám (dále jen „potvrzující rozhodnutí“).

II. Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

5 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 28. března 2019 podaly žalobkyně projednávanou žalobu.

6 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 10. července 2019 CEN a čtrnáct vnitrostátních normalizačních organizací, a sice Asociación Española de Normalización (UNE), Asociaţia de Standardizare din România (ASRO), Association française de normalisation (AFNOR), Austrian Standards International (ASI), British Standards Institution (BSI), Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Dansk Standard (DS), V. (DIN), Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), le Standard Norge (SN), Suomen Standardisoimisliitto r.y. (SFS), Svenska institutet för standarder (SIS) a Institut za standardizaciju Srbije (ISS), podalo návrh na vstup do tohoto řízení v postavení vedlejšího účastníka na podporu návrhových žádání Komise.

7 Usnesením ze dne 20. listopadu 2019, Public.Resource.Org a Right to Know v. Komise (T-185/19, nezveřejněné, EU:T:2019:828), předseda pátého senátu Tribunálu vyhověl návrhu na vstup vedlejších účastníků do řízení. Vedlejší účastníci předložili spis vedlejšího účastníka a hlavní účastnice řízení k němu předložily svá vyjádření ve stanovených lhůtách.

8 Na návrh soudkyně zpravodajky Tribunál (pátý senát) rozhodl o zahájení ústní části řízení.

9 Tribunál usnesením ze dne 17. června 2020 uložil podle čl. 91 písm. c), čl. 92 odst. 1 a článku 104 svého jednacího řádu Komisi, aby předložila požadované harmonizované normy a rozhodl, že tyto normy nebudou předány žalobkyním. Komise vyhověla tomuto důkaznímu opatření ve stanovené lhůtě.

10 Na návrh pátého senátu rozhodl Tribunál podle článku 28 jednacího řádu, že věc předá k projednání a rozhodnutí rozšířenému pátému senátu.

11 Na návrh soudkyně zpravodajky položil Tribunál (pátý rozšířený senát) v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 89 jednacího řádu účastnicím řízení písemné otázky a vyzval je, aby na ně odpověděly jak před jednáním, tak na jednání. Účastnice řízení písemně odpověděly na některé otázky ve stanovené lhůtě a řeči a odpovědi účastnic řízení na jiné otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 10. listopadu 2020. Žalobkyně na jednání před Tribunálem uvedly, že se žalobou domáhají pouze zrušení potvrzujícího rozhodnutí, což bylo zaznamenáno do protokolu z jednání.

12 Žalobkyně v návaznosti na objasnění uvedená v bodě 11 výše navrhují, aby Tribunál:

– zrušil potvrzující rozhodnutí,

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

13 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– žalobu zamítl,

– uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

14 Vedlejší účastníci navrhují, aby Tribunál:

– žalobu zamítl,

– uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

III. Právní otázky

A. K přípustnosti

15 Vedlejší účastníci řízení namítají nepřípustnost žaloby z důvodu nedostatku právního zájmu žalobkyň na podání žaloby. Mají za to, že jelikož žalobkyně mohou mít zaprvé zdarma přístup k požadovaným harmonizovaným normám k neobchodním účelům prostřednictvím knihoven, zadruhé mohou mít přístup k uvedeným normám a použít je k jakémukoliv účelu za úhradu „přiměřeného“ poplatku a zatřetí ve skutečnosti od roku 2015 měly v držení (tedy dávno před jejich žádostí o přístup k dokumentům z roku 2019) kopii alespoň tří ze čtyř požadovaných harmonizovaných norem, nemají žádný právní zájem na zahájení tohoto řízení.

16 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že každá žaloba na neplatnost podaná fyzickou nebo právnickou osobou musí být založena na jejím právním zájmu na podání žaloby (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 24. září 1987, Vlachou v. Účetní dvůr, 134/87, EU:C:1987:388, bod 8) a nedodržení této základní podmínky, kterou musí taková fyzická nebo právnická osoba prokázat, je nepominutelnou podmínkou řízení, kterou může soud Evropské unie kdykoli uplatnit i bez návrhu (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 7. října 1987, G. d. M. v. Rada a CES, 108/86, EU:C:1987:426, bod 10, jakož i ze dne 21. července 2020, Abaco Energy a další v. Komise, C-436/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:606, bod 80).

17 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že žaloba na neplatnost podaná fyzickou nebo právnickou osobou je přípustná pouze tehdy, když má žalobce zájem na zrušení napadeného aktu. Předpokladem takového zájmu je, že zrušení napadeného aktu může samo o sobě vyvolat právní následky, a žaloba tak může ve svém výsledku přinést prospěch straně, která ji podala. V případě právního zájmu na podání žaloby se musí jednat o vzniklý a trvající zájem a tento právní zájem se posuzuje ke dni podání žaloby. Musí trvat až do vydání soudního rozhodnutí, neboť jinak nelze vydat rozhodnutí ve věci samé (viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, XG v. Komise, T-504/18, EU:T:2019:883, body 30 a 31 a citovaná judikatura).

18 Ve zvláštním kontextu sporů týkajících se přístupu k dokumentům na základě nařízení č. 1049/2001 má osoba, které byl odepřen přístup k dokumentu nebo části dokumentu, již z tohoto důvodu právní zájem na zrušení zamítavého rozhodnutí (viz rozsudek ze dne 5. prosince 2018, Falcon Technologies International v. Komise, T-875/16, nezveřejněný, EU:T:2018:877, bod 29 a citovaná judikatura).

19 V projednávaném případě je nesporné, že Komise žalobkyním nezpřístupnila požadované harmonizované normy.

20 Za těchto podmínek mají žalobkyně s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 18 výše zájem na zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem na základě nařízení č. 1049/2001, a tudíž na tom, aby navrhly zrušení potvrzujícího rozhodnutí. V projednávaném případě se totiž žalobkyně navzdory možnosti nahlédnout na místě do kopií požadovaných harmonizovaných norem ve veřejných knihovnách mohou dovolávat právního zájmu na podání žaloby, jelikož prostřednictvím tohoto nahlédnutí nebylo žalobkyním zcela vyhověno z hlediska cílů, které sledovaly svou žádostí o přístup (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. září 2018, ClientEarth v. Komise, C-57/16 P, EU:C:2018:660, bod 47), a zachovávají si tedy skutečný zájem na získání přístupu k uvedeným harmonizovaným normám na základě nařízení č. 1049/2001.

21 To platí tím spíše v případě – jak tvrdí žalobkyně, aniž jim v tomto ohledu Komise nebo vedlejší účastníci odporují – kdy požadované harmonizované normy jsou dostupné pouze ve velmi omezeném počtu knihoven, někdy pouze v jedné knihovně členského státu nebo knihovnách, které nejsou přístupné veřejnosti, a jejich dostupnost je v praxi nadměrně obtížná.

22 Pokud jde o přístup za úhradu k požadovaným harmonizovaným normám prostřednictvím prodejen spravovaných vnitrostátními normalizačními organizacemi, je třeba konstatovat, že nijak nenaplňuje cíl sledovaný žalobkyněmi získat zdarma volný přístup k uvedeným normám a nijak nedokládá neexistenci či ztrátu právního zájmu na podání žaloby (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 4. října 2018, ClientEarth v. Komise, C-57/16 P, EU:C:2018:660, bod 47).

23 S ohledem na výše uvedené je třeba odmítnout argumenty vedlejších účastníků týkající se neexistence právního zájmu žalobkyň na podání žaloby, aniž je nutné zkoumat jejich přípustnost.

B. K věci samé

24 Na podporu žaloby předkládají žalobkyně dva žalobní důvody vycházející zaprvé z nesprávného právního posouzení a nesprávného posouzení skutkového stavu při uplatnění výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001, jejímž cílem je ochrana obchodních zájmů, a zadruhé z nesprávného právního posouzení, pokud jde o existenci převažujícího veřejného zájmu ve smyslu čl. 4 odst. 2 poslední části věty tohoto nařízení, a z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

1. K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení a nesprávného posouzení skutkového stavu při uplatnění výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001, jejímž cílem je ochrana obchodních zájmů

25 Žalobkyně kritizují použití výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001 v projednávaném případě z důvodu, že na požadované harmonizované normy nemůže být použitelná žádná autorskoprávní ochrana, a nebyl prokázán žádný zásah do obchodních zájmů CEN a jeho vnitrostátních členů.

26 Žalobkyně dělí první žalobní důvod na tři části. První a druhá část vycházejí z nesprávných právních posouzení souvisejících s uplatněním výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001. Třetí část vychází z nesprávného posouzení ovlivnění obchodních zájmů.

a) K první části, vycházející z nesprávného právního posouzení spočívajícího v nesprávném použití výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001

27 Žalobkyně tvrdí, že vzhledem k tomu, že požadované harmonizované normy jsou součástí „unijního práva“, musí být přístup k nim volný a bezplatný, takže se na ně nemůže vztahovat žádná výjimka z práva na přístup. Mají za to, že soukromá práva nemohou být přiznána ve vztahu ke „znění právního předpisu“, které musí být volně přístupné všem, a tudíž tyto normy nemohou být chráněny autorským právem. Na podporu své argumentace se dovolávají rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821).

28 Komise, podporovaná vedlejšími účastníky, nesouhlasí s argumenty žalobkyně.

29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že nařízení č. 1049/2001, přijaté na základě čl. 255 odst. 2 ES [nyní čl. 15 odst. 3 SFEU], má za cíl, jak uvádí bod 4 jeho odůvodnění a jeho článek 1, poskytnout veřejnosti co nejširší právo na přístup k dokumentům unijních orgánů. Podle čl. 2 odst. 3 uvedeného nařízení se toto právo vztahuje jak na dokumenty vypracované těmito orgány, tak na dokumenty obdržené od třetích osob, mezi něž patří každá právnická osoba, jak výslovně upřesňuje čl. 3 písm. b) téhož nařízení.

30 Právo na přístup k dokumentům drženým unijními orány nicméně podléhá některým omezením z důvodu veřejného či soukromého zájmu. Konkrétně nařízení č. 1049/2001 v souladu s bodem 11 jeho odůvodnění stanoví v článku 4 režim výjimek, který orgánům umožňuje odepřít přístup k dokumentu, pokud by jeho zpřístupnění vedlo k porušení některého ze zájmů chráněných tímto článkem.

31 K výjimkám z práva na přístup patří výjimka uvedená v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001, podle něhož „[n]eexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění, odepřou [unijní] orgány přístup k dokumentu, pokud by jeho zpřístupnění vedlo k porušení ochrany orgány […] obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, včetně duševního vlastnictví“.

32 Pokud jde o dokumenty pocházející od třetích osob, čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1049/2001 stanoví, že unijní orgán konzultuje třetí osobu pro posouzení, zda může uplatnit výjimky uvedené v čl. 4 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení, není-li zřejmé, zda dokument má nebo nemá být zpřístupněn. Pokud má dotčený orgán za to, že je zřejmé, že na základě výjimek stanovených v odstavcích 1 nebo 2 téhož článku musí být namítnuto odepření přístupu k dokumentu pocházejícímu od třetí osoby, odepře žadateli přístup, aniž musí konzultovat třetí osobu, od níž dokument pochází, bez ohledu na to, zda byla předtím žádost této třetí osoby o přístup k týmž dokumentům podaná na základě tohoto nařízení zamítnuta, či nikoli.

33 Konečně, pokud jde o prostor pro uvážení unijních orgánů při vyřizování žádostí o přístup k dokumentům pocházejícím od třetích osob, je třeba uvést, že ustanovení nařízení č. 1049/2001, která stanovují, s výhradou výjimek, která upravují, právo na přístup ke všem dokumentům drženým orgánem, musí být účinně naplňována orgánem, kterému je žádost o přístup adresována.

34 Článek 8 nařízení č. 1049/2001 stanoví tedy, že konečnou odpovědnost za řádné uplatňování tohoto nařízení nese unijní orgán, kterému přísluší rovněž hájit platnost rozhodnutí o odepření přístupu k dokumentům pocházejícím od třetí osoby před unijními soudy nebo Evropským veřejným ochráncem práv. Pokud by se v případě dokumentů pocházejících od třetích osob musel orgán automaticky řídit odůvodněním navrženým dotčenou třetí osobou, byl by nucen vůči osobě, která podala žádost o přístup, a případně před těmito orgány provádějícími přezkum hájit stanoviska, která sám nepovažuje za obhajitelná (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 14: února 2012, Německo v. Komise, T-59/09, EU:T:2012:75, bod 47).

35 V projednávané věci z argumentů předložených účastnicemi řízení vyplývá, že se neshodují zaprvé na rozsahu a intenzitě kontroly, kterou dotčený unijní orgán, v projednávané věci Komise, musí provést v rámci postupu podle čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1049/2001, na existenci a důsledcích údajné autorskoprávní ochrany požadovaných dokumentů pocházejících od třetí osoby pro účely uplatnění výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce uvedeného nařízení.

36 Komise, podporovaná vedlejšími účastníky, má za to, že nemá právo v rámci posuzování žádosti o přístup k dokumentům podané na základě nařízení č. 1049/2001 zpochybnit existenci autorskoprávní ochrany požadovaných dokumentů přiznané třetí osobě „platnými vnitrostátními právními předpisy“.

37 Žalobkyně vytýkají Komisi, že neověřila splnění podmínek týkajících se existence autorského práva vztahujícího se na požadované harmonizované normy, které přísluší CEN. Tímto žalobkyně implicitně, avšak nutně uznávají, že Komise má pravomoc provést úplnou kontrolu existence a důsledků údajné autorskoprávní ochrany požadovaných dokumentů pocházejících od třetí osoby.

38 Zadruhé se účastnice řízení neshodují na skutečnosti, že požadované harmonizované normy mohou podléhat autorskoprávní ochraně v rozsahu, v němž jsou součástí unijního práva, a tudíž se na ně může vztahovat výjimka stanovená v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001.

39 Je tudíž třeba posoudit argumenty žalobkyň v rozsahu, v němž se týkají v první řadě nesprávného právního posouzení při uplatnění výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001 tím, že Komise dospěla k závěru o ovlivnění obchodních zájmů vyplývajícího z autorskoprávní ochrany požadovaných harmonizovaných norem (viz bod 35 výše) a v druhé řadě nesprávného právního posouzení v souvislosti se způsobilostí uvedených harmonizovaných norem být předmětem autorskoprávní ochrany, jelikož jsou součástí unijního práva (viz bod 38 výše).

40 Zaprvé je třeba zdůraznit, že autorské právo je právem duševního vlastnictví, které autorovi původního díla zaručuje právní ochranu a které je navzdory stále širší harmonizaci do značné míry upraveno vnitrostátním právem. Podmínky jeho existence, jakož i rozsah jeho ochrany, a konkrétně výjimky z této ochrany jsou nadále definovány právními předpisy členských států vzhledem k tomu, že nejsou předmětem harmonizačních předpisů Unie ani mezinárodních předpisů, kterými jsou Unie nebo její členské státy vázány (v tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta Jääskinena ve věci Donner, C-5/11, EU:C:2012:195, body 24 a 27).

41 Kromě toho čl. 5 odst. 2 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, podepsané dne 9. září 1886 v Bernu (Pařížský akt ze dne 24. července 1971), ve znění změny ze dne 28. září 1979 (dále jen „Bernská úmluva“) stanoví, že při požívání a výkonu autorského práva autoři nejsou podrobeni žádné formalitě (zásada „automatické ochrany“).

42 Navíc rozsah autorskoprávní ochrany téhož díla se může lišit podle místa, kde je požadována uvedená ochrana. Podle čl. 5 odst. 3 Bernské úmluvy se ochrana ve státě původu řídí vnitrostátním právem. Není-li však autor občanem státu původu díla, pro něž je chráněn podle této úmluvy, bude mít v takovém státě táž práva jako autoři, kteří jsou jeho občany. Naproti tomu odstavec 2 téhož článku stanoví rozsah ochrany, jakož i právní prostředky vyhrazené autorovi k hájení jeho práv výlučně zákony státu, kde se uplatňuje nárok na ochranu (zásada „nezávislosti“ ochrany).

43 Za těchto okolností je třeba mít za to, že orgánu, kterému byla předložena žádost o přístup k dokumentům pocházejícím od třetích osob, přísluší, je-li požadována autorskoprávní ochrana uvedených dokumentů, zejména identifikovat objektivní a shodující se indicie, které mohou potvrdit existenci autorského práva tvrzeného dotčenou třetí osobou. Taková kontrola totiž odpovídá požadavkům souvisejícím s rozdělením pravomocí mezi Unií a členskými státy v oblasti autorského práva.

44 Právě ve světle těchto úvah je třeba zkoumat, zda Komise dodržela rozsah kontroly, jejíž provedení jí přísluší při použití výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001(viz bod 35 výše).

45 V tomto ohledu je třeba zaprvé zdůraznit, že v původním rozhodnutí o odepření Komise za účelem odůvodnění použitelnosti výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001 odkazuje na autorské právo k požadovaným harmonizovaným normám, které svědčí CEN jakožto evropské organizace založené podle soukromého práva, která má vlastnické právo ke všem svým publikacím, včetně evropských norem. Komise tak měla za to, že zpřístupnění uvedených harmonizovaných norem „by [mohlo] ohrozit ochranu obchodních zájmů právnické osoby, včetně duševního vlastnictví, neboť CEN [je] nositelem autorských práv ke všem produktům, které mohou dodávat jeho příslušné technické výbory“ a že „[v] důsledku toho autorské právo a práva na využívání (distribuce a prodej) týkající se všech publikací CEN (včetně návrhů evropských norem) požívá výhradně CEN a její vnitrostátní členové, u kterých mohou být (návrhy) norem získány“.

46 V potvrzujícím rozhodnutí Komise odmítá kritiky žalobkyň týkající se neexistence autorskoprávní ochrany požadovaných harmonizovaných norem, přičemž tvrdí, že „ačkoli [žalobkyně] tvrdí opak, jsou [uvedené harmonizované normy] chráněny autorským právem [navzdory skutečnosti], že skutečně obsahují údaje, které mohou být považovány za věcné, nebo údaje týkající se postupů“. Komise kromě toho odpovídá na kritiku žalobkyň týkající se neprovedení konzultace s autorem těchto harmonizovaných norem odkazem na „společný dokument o zaujetí stanoviska CEN a CENELEC ze dne 17. května 2017 k důsledkům rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821)“, ve kterém posledně uvedení měli „na základě tohoto rozsudku a v postavení nositelů autorských práv k evropským normám výslovně za to, že zpochybnění jejich autorských práv nebo jejich politiky zpřístupňování harmonizovaných norem nespočívá na žádném základě“. Komise „měla tudíž za to, že není nezbytné provést konzultaci podle čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1049/2001, jelikož stanovisko autora dokumentů, který je nositelem předmětných autorských práv, již bylo výše uvedeným dokumentem zveřejněno“.

47 Z toho vyplývá, že Komise opřela svůj závěr o existenci autorskoprávní ochrany požadovaných harmonizovaných norem o objektivní a shodujících se indicie, které mohou podpořit existenci autorského práva k uvedeným normám tvrzeného CEN.

48 Zadruhé Komise v potvrzujícím rozhodnutí zdůrazňuje, že „i když formulace [požadovaných harmonizovaných] norem zohledňuje specifické aspekty právní úpravy, jejíž provedení podporují, jsou tyto normy vypracovány jejich autory dostatečně tvůrčím způsobem k tomu, aby mohly požívat autorskoprávní ochrany“, že „délka textu s sebou nese, že autoři činí určité volby (včetně členění dokumentu), což vede k autorskoprávní ochraně“, a „z toho vyplývá, že [uvedené harmonizované normy mají] být jako celek považovány za původní autorské dílo, které je chráněno podle pravidel týkajících se autorského práva“. Komise tvrdí, že takovou analýzou tak zhodnotila způsobilost těchto harmonizovaných norem být předmětem autorskoprávní ochrany, pokud jde o práh originality, který musí dosáhnout předmět, aby mohl být „dílem“ ve smyslu judikatury. I když je totiž podmínka originality vyžadovaná k tomu, aby se na určitý předmět mohla vztahovat uvedená ochrana, je upravena právními předpisy členských států, z ustálené judikatury Soudního dvora vydané v rámci výkladu autonomního pojmu „dílo“ vyplývá, že k tomu, aby mohl být určitý výtvor považován za originální, je zároveň nezbytné a dostačující, aby odrážel osobnost jeho autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě jeho tvůrčí svobody (rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461,

bod 23 a citovaná judikatura). Ve světle této judikatury mohla Komise, aniž se dopustila pochybení, konstatovat, že pro dotčené harmonizované normy byla v projednávaném případě dosažena požadovaná prahová hodnota originality.

49 Z výše uvedeného vyplývá, že Komisi nelze vytýkat žádné nesprávné právní posouzení související s rozsahem kontroly, ke které byla povinna při uplatnění výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001 za účelem zjištění, že jsou dotčeny obchodní zájmy vyplývající z autorskoprávní ochrany požadovaných harmonizovaných norem.

50 Zadruhé se žalobkyně na podporu své argumentace týkající se nesprávného právního posouzení spojeného se způsobilostí požadovaných harmonizovaných norem být předmětem autorskoprávní ochrany v rozsahu, v němž jsou součástí unijního práva, dovolávají skutečnosti, že se jedná o „znění právních předpisů“ a rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821).

51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že harmonizovaná norma je definována v čl. 2 písm. c) nařízení č. 1025/2012 jako evropská norma přijatá na základě žádosti Komise za účelem uplatňování harmonizačních právních předpisů Unie, jejíž dodržování není povinné.

52 V rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), měl Soudní dvůr zejména za to, že taková harmonizovaná norma, jako je norma, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, která byla přijata na základě [sekundárního práva] a na kterou byly zveřejněny odkazy v *Úředním věstníku Evropské unie*, je součástí unijního práva (bod 40).

53 Avšak je třeba konstatovat, podobně jak to učinila Komise, že z rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821) nijak nevyplývá, že by Soudní dvůr prohlásil režim zveřejňování harmonizovaných norem stanovený v čl. 10 odst. 6 nařízení č. 1025/2012, podle kterého se zveřejňují pouze odkazy na uvedené normy, za neplatný. Naopak Soudní dvůr upozornil na volbu unijního normotvůrce spočívající v tom, že existence právních účinků spojených s harmonizovanou normou podléhá pouze předchozímu zveřejnění odkazů na ni v řadě C Úředního věstníku (rozsudek ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, body 37, 40 a 43).

54 Za těchto podmínek žalobkyně nesprávně tvrdí, že vzhledem k tomu, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821) rozhodl, že požadované harmonizované normy jsou součástí „unijního práva“, měl by být přístup k těmto normám volný a bezplatný, takže se na ně nemůže vztahovat žádná výjimka z práva na přístup.

55 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy musí být první část prvního žalobního důvodu zamítnuta.

b) Ke druhé části, vycházející z nesprávných právních posouzení souvisejících s uplatněním výjimky stanovené v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001

56 Žalobkyně mají za to, že i kdyby byla autorskoprávní ochrana požadovaných harmonizovaných norem teoreticky možná, nebyla by použitelná na uvedené harmonizované normy, neboť tyto normy nejsou „osobním duševním výtvorem“ ve smyslu judikatury Soudního dvora, který je nezbytný k tomu, aby se na něj mohla vztahovat taková ochrana.

57 V tomto ohledu platí, jak bylo uvedeno v bodě 40 výše, že vzhledem k tomu, že podmínky požívání autorského práva, jakož i rozsah ochrany tohoto práva, a konkrétně výjimky z této ochrany, jsou nadále upraveny právními předpisy členských států, které mohou svobodně určit ochranu, kterou je třeba přiznat úředním textům právní a správní povahy, a jak vyplývá z judikatury, uvedené podmínky mohou být zpochybněny jedině před soudy členských států (v tomto smyslu a obdobně viz posudek 1/09 ze dne 8. března 2011, EU:C:2011:123, bod 80 a usnesení ze dne 5. září 2007, Document Security Systems v. ECB, T-295/05, EU:T:2007:243, bod 56), Komise nebyla oprávněna – ačkoli žalobkyně tvrdí opak – zkoumat podmínky vyžadované platnými právními předpisy, aby ověřila věrohodnost autorskoprávní ochrany požadovaných harmonizovaných norem, jelikož takové posouzení překračovalo rozsah kontroly, ke které byla oprávněna v rámci postupu týkajícího se přístupu k dokumentům.

58 Kromě toho argument žalobkyň, že při vypracovávání požadovaných harmonizovaných norem CEN neuplatňuje tvůrčí svobodu, není nijak podložen.

59 Žalobkyně totiž tvrdí, že požadované harmonizované normy „spočívají v pouhých seznamech technických vlastností nebo testovacích postupů, a v důsledku toho osoba pověřená jejich vypracováním nedisponuje skutečnou tvůrčí svobodou, která by mohla být považována za vyjádření její osobnosti nebo za její vlastní duševní výtvor“, a „koncepce [uvedených harmonizovaných norem] rovněž neumožňuje uplatnit tvůrčí svobodu, například pokud jde o rozvržení strany, strukturu, jazyk nebo jakékoli jiné klíčové charakteristiky, [neboť] tyto aspekty normalizace jsou upraveny vlastním souborem norem, které významně omezují jakýkoli potenciální prostor pro tvůrčí přístup normalizačních organizací“. Avšak jedná se jen o pouhá tvrzení bez toho, aniž je žalobkyně dokládají jakoukoli analýzou nebo aniž vyvracejí argumenty Komise uvedené v potvrzujícím rozhodnutí (viz bod 48 výše) a týkajícím se stupně originality těchto harmonizovaných norem, který vyplývá z délky dotčených textů, která s sebou nese volby jejich autorů, včetně strukturování těchto textů. Navíc neupřesňují, v čem by omezení prostoru pro tvůrčí přístup uložená právní úpravou v oblasti normalizace byla takové povahy, že tytéž harmonizované normy by nemohly dosáhnout úrovně originality vyžadované na unijní úrovni.

60 Druhou část prvního žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout.

c) Ke třetí části, vycházející z nesprávného posouzení ovlivnění obchodních zájmů

61 Žalobkyně tvrdí, že Komise neprokázala, jak by zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem porušilo obchodní zájmy CEN a jeho vnitrostátních členů. Uvádějí, že i kdyby byla autorskoprávní ochrana těchto harmonizovaných norem teoreticky možná a i kdyby uvedené harmonizované normy byly považovány za osobní duševní výtvor, muselo by být potvrzující rozhodnutí rovněž zrušeno, jelikož Komise neprokázala údajné porušení obchodních zájmů CEN jakožto autora týchž harmonizovaných norem.

62 Komise, podporovaná vedlejšími účastníky, s těmito argumenty nesouhlasí.

63 V tomto ohledu je třeba připomenout, že k odůvodnění odepření přístupu k dokumentu v zásadě nestačí, že tento dokument spadá pod činnost nebo zájem uvedený v článku 4 nařízení č. 1049/2001, jelikož dotčený orgán musí rovněž prokázat, jak by přístup k tomuto dokumentu mohl konkrétně a skutečně ohrozit zájem chráněný výjimkou stanovenou v tomto článku, a že nebezpečí porušení tohoto zájmu je rozumně předvídatelné, a nikoli čistě hypotetické. Totéž platí i pro třetí osobu v případě, že by byla konzultována v rámci postupu konzultace podle čl. 4 odst. 4

nařízení č. 1049/2001, neboť cílem uvedeného článku je umožnit orgánu posoudit, zda se uplatní jedna z výjimek upravených v odst. 1 nebo 2 tohoto článku (rozsudek ze dne 5. února 2018, Pari Pharma v. EMA, T-235/15, EU:T:2018:65, bod 69).

64 V projednávaném případě z potvrzujícího rozhodnutí jasně vyplývá, že Komise založila své odmítnutí zpřístupnit požadované harmonizované normy na dvou souvisejících, ale odlišných, porušeních obchodních zájmů CEN a jeho vnitrostátních členů, a sice na autorskoprávní ochraně těchto harmonizovaných norem a na riziku velmi výrazného snížení poplatků vybíraných CEN a jeho vnitrostátními členy za přístup k uvedeným harmonizovaným normám, pokud by přístup k těmto normám mohl být získán zdarma u Komise.

65 V tomto ohledu je třeba připomenout, podobně jak tvrdí Komise, že prodej norem je podstatnou složkou hospodářského modelu přijatého všemi normalizačními organizacemi. Volný a bezplatný přístup veřejnosti k těmto normám by tento model zpochybnil a nutil by uvedené organizace, aby zcela přehodnotily svůj způsob fungování, což by vystavovalo značným rizikům vytváření nových norem a možnost mít k dispozici metodu prokazující shodu výrobku s požadavky stanovenými unijními právními předpisy za použití jednotné metodiky.

66 Z toho vyplývá – jak bylo uvedeno v rámci první a druhé části žalobního důvodu (viz bod 47 výše) – vzhledem k tomu, že Komise byla oprávněna dospět k závěru, že požadované harmonizované normy byly předmětem autorskoprávní ochrany, na jejímž základě byly přístupné zainteresovaným osobám jen po zaplacení určitých poplatků (viz bod 19 výše), jejich bezplatné zpřístupnění na základě nařízení č. 1049/2001 mohlo konkrétně a skutečně ovlivnit obchodní zájmy CEN a jeho vnitrostátních členů ve smyslu judikatury citované v bodě 63 výše.

67 V každém případě, jak správně tvrdí Komise, podporovaná vedlejšími účastníky, v kontextu čl. 4 odst. 2 první odrážky nařízení č. 1049/2001 volný přístup veřejnosti k normám by nepochybně porušil ochranu duševního vlastnictví CEN v rozsahu, v němž tyto normy podléhají licenčním podmínkám ukládaným kupujícím. Neexistence jakékoli kontroly při zveřejnění norem má zjevně dopad na obchodní zájmy CEN.

68 Tento závěr není zpochybněn argumentem žalobkyň, že při vypracovávání požadovaných harmonizovaných norem jedná CEN jako orgán veřejné moci, který plní veřejné funkce, jež nepodléhají žádnému obchodnímu zájmu.

69 V tomto ohledu jsou v souladu s článkem 10 nařízení č. 1025/2012 harmonizované normy vypracovány nebo případně revidovány jednou ze tří evropských normalizačních organizací z podnětu, pod vedením nebo kontrolou Komise. Za tímto účelem uvedené nařízení uznává tři evropské normalizační organizace, a sice CEN, Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (Cenelec) a Evropský institut telekomunikačních standardů (ETSI). Tyto organizace jsou neziskovými organizacemi, CEN a Cenelec, založené podle belgického soukromého práva, a ETSI podle francouzského práva.

70 Přitom, ačkoli žalobkyně tvrdí opak, z ustanovení upravujících evropský systém normalizace nijak nevyplývá, že by CEN při vypracovávání harmonizovaných norem jednal jako orgán veřejné moci plnící veřejné funkce, které nepodléhají žádnému obchodnímu zájmu.

71 Skutečnost, že evropské normalizační organizace, včetně CEN, přispívají k plnění úkolů veřejného zájmu tím, že poskytují služby v oblasti certifikace týkající se slučitelnosti s platnými právními předpisy, nemění nic na jejich postavení jako soukromoprávních entit vykonávajících hospodářskou činnost (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 5. prosince 2018, Falcon Technologies International v. Komise, T-875/16, nezveřejněný, EU:T:2018:877, bod 47).

72 V tomto ohledu je třeba konstatovat – podobně jak činí Komise – že pokud podnik s veřejným kapitálem může mít obchodní zájmy, tím spíše to musí platit pro soukromoprávní entitu, třebaže přispívá k plnění úkolů veřejného zájmu (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 5. prosince 2018, Falcon Technologies International v. Komise, T-875/16, nezveřejněný, EU:T:2018:877, bod 49).

73 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že v souladu s čl. 4 odst. 2 první odrážkou nařízení č. 1049/2001 Komise prokázala, že zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem by mohlo konkrétně a skutečně porušit obchodní zájmy CEN nebo jeho vnitrostátních členů a riziko porušení těchto zájmů bylo rozumně předvídatelné, a nikoli čistě hypotetické ve smyslu judikatury citované v bodě 63 výše.

74 Je tudíž třeba zamítnout třetí část prvního žalobního důvodu, jakož i tento žalobní důvod v plném rozsahu.

2. Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, pokud jde o existenci převažujícího veřejného zájmu ve smyslu čl. 4 odst. 2 poslední části věty nařízení č. 1049/2001 a z porušení povinnosti uvést odůvodnění

75 Žalobkyně vytýkají Komisi, že se dopustila nesprávného právního posouzení, když měla za to, že žádný převažující veřejný zájem ve smyslu čl. 4 odst. 2 poslední části věty nařízení č. 1049/2001 neodůvodňuje zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem a dostatečně neodůvodnila své odmítnutí uznat existenci převažujícího veřejného zájmu.

76 Tento žalobní důvod se dělí na tři části. První část vychází z nesprávného právního posouzení, pokud jde o existenci převažujícího veřejného zájmu vyžadujícího volný přístup k právním předpisům. Druhá část se týká nesprávného právního posouzení, pokud jde o existenci převažujícího veřejného zájmu vyplývajícího z povinnosti transparentnosti v oblasti životního prostředí. Třetí část vychází z nedostatečného odůvodnění odmítnutí Komise uznat existenci převažujícího veřejného zájmu.

77 Nejprve je třeba posoudit třetí část druhého žalobního důvodů.

a) Ke třetí části, vycházející z nedostatečného odůvodnění odmítnutí Komise uznat existenci převažujícího veřejného zájmu

78 Žalobkyně tvrdí, že Komise v potvrzujícím rozhodnutí dostatečně neodůvodnila své odmítnutí argumentů uvedených v potvrzující žádosti a týkajících se existence převažujícího veřejného zájmu odůvodňujícího přístup k požadovaným harmonizovaným normám.

79 V tomto ohledu žalobkyně tvrdí, že Komise se nevyjádřila k nejdůležitějším argumentům, které uvedly ve své potvrzující žádosti a které se týkaly důsledků kvalifikace požadovaných harmonizovaných norem jako „unijního práva“ rozsudkem ze dne 27. října 2016, James Elliott

Construction (C-613/14, EU:C:2016:821). Konkrétně se domnívají, že Komise zejména nevysvětluje, proč by jejich argument týkající se nezbytného přístupu k právu neměl být v právním státě považován za převažující veřejný zájem.

80 Dále podle žalobkyň Komise neodůvodnila své úvahy týkající se vážení protichůdných zájmů v projednávané věci ve smyslu judikatury vycházející z rozsudku ze dne 1. července 2008, Švédsko a Turco v. Rada (C-39/05 P a C-52/05 P, EU:C:2008:374), a tím je přivedla k závěru, že k takovému vážení nedošlo.

81 Komise nesouhlasí s argumenty žalobkyň a tvrdí, že právně dostačujícím způsobem odůvodnila své odmítnutí uznat existenci převažujícího veřejného zájmu.

82 Úvodem je třeba připomenout, že povinnost uvést odůvodnění je obecnou zásadou unijního práva zakotvenou v čl. 296 druhém pododstavci SFEU a v čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie, podle níž musí být jakýkoliv právní akt přijatý unijními orgány odůvodněn (viz rozsudek ze dne 6. února 2020, Compañía de Tranvías de la Coruña v. Komise, T-485/18, EU:T:2020:35, bod 19 a citovaná judikatura). Tato povinnost orgánů Unie odůvodnit své akty neodpovídá jen snaze o formální správnost, ale směřuje k tomu, aby unijní soud mohl vykonat svůj přezkum legality a aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, aby mohly hájit svá práva a ověřit, zda je akt opodstatněný, či nikoli. Zúčastněné osoby tak mohou mít prospěch ze žaloby jen tehdy, jestliže mají přesnou znalost obsahu a odůvodnění dotčeného aktu (viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2019, Mélin v. Parlament, T-726/18, nezveřejněný, EU:T:2019:816, bod 40 a citovaná judikatura).

83 V souvislosti s použitím ustanovení nařízení č. 1049/2001 bylo rozhodnuto, že povinnost orgánu odůvodnit své rozhodnutí, kterým se odepírá přístup k dokumentu, má za cíl poskytnout dotčené osobě dostatečné informace pro zjištění, zda je rozhodnutí opodstatněné, nebo zda je případně stiženo vadou, která umožňuje zpochybnit jeho platnost, a umožnit unijnímu soudu vykonat svůj přezkum legality rozhodnutí. Rozsah této povinnosti závisí na povaze dotčeného aktu a na kontextu, ve kterém byl přijat (viz rozsudek ze dne 6. února 2020, Compañía de Tranvías de la Coruña v. Komise, T-485/18, EU:T:2020:35, bod 20 a citovaná judikatura).

84 Podle judikatury platí, že povinnost uvést odůvodnění však neznamená, že dotčený orgán musí odpovědět na každý argument uplatněný během řízení, jež předcházelo přijetí napadeného konečného rozhodnutí (viz rozsudek ze dne 25. září 2018, Psara a další v. Parlament, T-639/15 až T-666/15 a T-94/16, EU:T:2018:602, bod 134 a citovaná judikatura).

85 V projednávaném případě je třeba uvést, že Komise v potvrzujícím rozhodnutí uvedla své odpovědi na argumenty žalobkyň obsažené v potvrzující žádosti a týkající se údajné existence převažujících veřejných zájmů vyplývajících jednak z výkladu podaného Soudním dvorem v rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), a jednak z údajných povinností transparentnosti v oblasti životního prostředí v bodě 4, nadepsaném „Neexistence převažujícího veřejného zájmu odůvodňujícího zpřístupnění“.

86 V tomto ohledu Komise zaprvé uvedla, že jak vysvětlila v bodě 2.1 potvrzujícího rozhodnutí zabývajícím se posouzení podmínky týkající se ochrany obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby provedené v potvrzujícím rozhodnutí, účinky rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), musí být posuzovány v kontextu, ve

kterém byl tento rozsudek vydán. Podle ní tak uvedený rozsudek „nestanoví povinnost proaktivního zveřejňování harmonizovaných norem v Úředním věstníku ani automaticky nestanoví převažující veřejný zájem odůvodňující jejich zpřístupnění“.

87 Zadruhé Komise nesouhlasí s tvrzeními žalobkyň týkajícími se povinností transparentnosti v oblasti životního prostředí, o nichž se má za to, že představují převažující veřejný zájem ve vztahu k zájmu vycházejícímu z ochrany obchodních zájmů určité fyzické nebo právnické osoby, přičemž tvrdila, že nejsou uplatnitelná na projednávanou věc.

88 Zatřetí Komise dodala, že kromě toho nebyla schopna identifikovat jakýkoliv převažující veřejný zájem odůvodňující takové zpřístupnění.

89 Z toho vyplývá, že potvrzující rozhodnutí sice stručně, ale jasně uvádí, že žalobkyně nepředložily žádný argument, který by mohl prokázat existenci převažujícího veřejného zájmu odůvodňujícího zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem. Komise mimoto dodala, že nebyla schopna identifikovat jakýkoliv převažující veřejný zájem odůvodňující takové zpřístupnění.

90 Kromě toho v rozsahu, v němž žalobkyně některými svými argumenty ve skutečnosti zpochybňují opodstatněnost odůvodnění obsaženého v potvrzujícím rozhodnutí, pokud jde o neexistenci převažujícího veřejného zájmu odůvodňujícího zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem, jsou takové argumenty v rámci této části žalobního důvodu neúčinné.

91 Konečně je třeba připomenout, že i když je Komise povinna uvést důvody pro uplatnění jedné z výjimek z práva na přístup stanovených nařízením č. 1049/2001 na daný případ, není povinna poskytnout informace jdoucí nad rámec toho, co je nezbytné k tomu, aby žadatel o přístup pochopil důvody, které vedly k jejímu rozhodnutí, a aby Tribunál mohl vykonat přezkum jeho legality (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Bonnafous v. Komise, T-646/18, EU:T:2020:120, bod 25 a citovaná judikatura).

92 Za těchto okolností je třeba třetí část druhého žalobního důvodu zamítnout.

b) K první části žalobního důvodu, vycházející z nesprávného právního posouzení, pokud jde o existenci převažujícího veřejného zájmu vyžadujícího volný přístup k právním předpisům

93 Žalobkyně tvrdí, že i kdyby se na požadované harmonizované normy mohla vztahovat výjimka týkající se ovlivnění obchodních zájmů, existuje převažující veřejný zájem na zpřístupnění uvedených harmonizovaných norem ve smyslu čl. 4 odst. 2 poslední části věty nařízení č. 1049/2001, který spočívá v zajištění svobodného přístupu k právním předpisům. Konkrétně příslušnost těchto harmonizovaných norem k unijnímu právu podle žalobkyň „vede k ústavnímu požadavku poskytnout volný přístup k těmto normám“.

94 Žalobkyně jsou toho názoru, že vzhledem k tomu, že požadované harmonizované normy jsou součástí unijního práva, jak rozhodl Soudní dvůr v rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), existuje „automatický převažující veřejný zájem“ odůvodňující zpřístupnění těchto harmonizovaných norem. Dovolávají se zejména zásady právní jistoty, kterou může podle nich zaručit pouze zveřejnění právních předpisů v řádné a náležité formě v úředním jazyce jejich adresáta. Odkazují rovněž na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva týkající se přístupnosti práva. Zdůrazňují kromě toho souvislost mezi přístupností

norem a řádným fungováním vnitřního trhu. Konečně mají za to, že zásada řádné správy stanovená v článku 41 Listiny základních práv, jakož i volný pohyb zboží a volný pohyb služeb, zaručené v článcích 34 a 56 SFEU, vyžadují volný přístup k normám.

95 V každém případě žalobkyně tvrdí, že potvrzující rozhodnutí nedodržuje čl. 4 odst. 2 poslední část věty nařízení č. 1049/2001 v rozsahu, v němž Komise neposoudila existenci veřejného zájmu na zpřístupnění a obecně nezvážila zájmy na zpřístupnění se zájmy, které takovému zpřístupnění brání. V tomto ohledu zpochybňují tvrzení, že uvedly pouze obecné úvahy, které nemohou prokázat, že zásada transparentnosti má v projednávaném případě zvláštní význam. Odkaz na zvláštní povahu požadovaných harmonizovaných norem je totiž podle nich v projednávaném případě dostačující k odůvodnění existence zvláštního veřejného zájmu na zpřístupnění ve smyslu uvedeného ustanovení.

96 Komise, podporovaná vedlejšími účastníky, nesouhlasí s argumenty žalobkyň.

97 Úvodem je třeba uvést, že i v případě, kdy stejně jako v projednávané věci Komise vychází z obecné domněnky za účelem odepření přístupu k požadovaným dokumentům na základě čl. 4 odst. 2 první odrážky nařízení č. 1049/2001, není vyloučena možnost prokázat, že je dán převažující veřejný zájem odůvodňující zpřístupnění uvedených dokumentů podle poslední části věty uvedeného ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. září 2014, Spirlea v. Komise, T-306/12, EU:T:2014:816, bod 90 a citovaná judikatura).

98 Naproti tomu je na tom, kdo uplatňuje existenci převažujícího veřejného zájmu, aby uvedl konkrétní okolnosti odůvodňující zpřístupnění dotčených dokumentů, a čistě obecné úvahy nejsou dostatečné k prokázání, že veřejný zájem převáží nad závěry odůvodňujícími odepření přístupu k předmětným dokumentům (viz rozsudek ze dne 11. května 2017, Švédsko v. Komise, C-562/14 P, EU:C:2017:356, bod 56 a citovaná judikatura).

99 V projednávaném případě se žalobkyně ve skutečnosti snaží zcela vyjmout kategorii harmonizovaných norem z působnosti systému hmotněprávních výjimek zavedeného nařízením č. 1049/2001 z obecného důvodu, že tyto výjimky jsou součástí „unijního práva“, které by mělo být volně a zdarma přístupné veřejnosti.

100 Avšak v první řadě, s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 98 výše, uvedení takových obecných úvah nestačí k prokázání toho, že převažující zájem veřejnosti na volném a bezplatném přístupu k unijnímu právu, včetně harmonizovaných norem – i když se ukáže jako skutečný – převažuje nad skutečnostmi odůvodňujícími odepření přístupu k uvedeným normám.

101 Zaprvé kromě obecných tvrzení týkajících se nutnosti zpřístupnit „unijní právo“ žalobkyně nedokládají v projednávaném případě konkrétní důvody zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem. Zvláště nevysvětlují, v jakém rozsahu by zpřístupnění těchto harmonizovaných norem mělo mít přednost před ochranou obchodních zájmů CEN nebo jeho vnitrostátních členů. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, jak vyplývá z judikatury citované v bodě 98 výše, že při uplatnění výjimky podle čl. 4 odst. 2 první odrážky nařízení č. 1049/2001 sice důkazní břemeno nese unijní orgán, který uvedenou výjimku uplatňuje, avšak v případě čl. 4 odst. 2 poslední části věty uvedeného nařízení jej nesou osoby poukazující na převažující veřejný zájem ve smyslu poslední části věty uvedeného ustanovení.

102 Zadruhé, i kdyby měla být přijata obecná tvrzení stran existence obecného zájmu na zajištění volného a bezplatného přístupu k harmonizovaným normám, zpřístupnění požadovaných dokumentů nelze v tomto případě považovat za krok, kterým by byl takový zájem uspokojen. Nezávisle na povaze práva, které jejich vytvořením případně vzniká ve prospěch jejich tvůrců, přístup k harmonizovaným normám nadále podléhá takovým omezením, jako je zaplacení poplatků stanovených vnitrostátními normalizačními organizacemi na základě evropského systému normalizace nebo bezplatné konzultace v některých knihovnách. Je tedy třeba schválit posouzení Komise, že veřejný zájem na zajištění funkčnosti evropského systému normalizace, jehož cílem je usnadnit volný pohyb zboží při současném zajištění rovnocenné minimální úrovně bezpečnosti ve všech evropských zemích, převažuje nad zajištěním volného a bezplatného přístupu k harmonizovaným normám.

103 V druhé řadě způsob zvolený žalobkyněmi, které žádají o uznání volného a bezplatného přístupu k harmonizovaným normám prostřednictvím mechanismu zavedeného nařízením č. 1049/2001, avšak nenapadají evropský systém normalizace, nelze považovat za vhodný. Nařízení č. 1025/2012 totiž výslovně stanoví, jak bylo připomenuto v bodě 53 výše, režim zveřejňování omezený pouze na odkazy na harmonizované normy, a dále umožňuje, jak bylo uvedeno v bodě 19 výše, přístup k uvedeným normám za úhradu pro osoby, které chtějí uplatnit domněnku o slučitelnosti, která je s nimi spojena.

104 V tomto ohledu je třeba uvést, že v potvrzujícím rozhodnutí měla Komise za to, že žádný převažující veřejný zájem neodůvodňuje zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem na základě čl. 4 odst. 2 poslední části věty nařízení č. 1049/2001. Podle Komise rozsudek ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), kterého se dovolávají žalobkyně na podporu svého tvrzení týkajícího se existence převažujícího veřejného zájmu na zajištění přístupu k právu, nezakládá povinnost proaktivního zveřejňování harmonizovaných norem v Úředním věstníku ani automaticky nezakládá převažující veřejný zájem odůvodňující jejich zpřístupnění.

105 Toto posouzení Komise není stiženo žádnou vadou.

106 Tvrzení žalobkyň je totiž založeno na důsledcích, které ony samy vyvozují z kvalifikace harmonizovaných norem jako „unijního práva“, kterou učinil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 27. října 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821). Tvrdí tedy, že příslušnost harmonizovaných norem k unijnímu právu, „vede k ústavnímu požadavku poskytnout k nim volný přístup“.

107 Kromě toho skutečnost, že žalobkyně neuvádějí přesný zdroj „ústavní zásady“, která by vyžadovala volný a bezplatný přístup k harmonizovaným normám, přitom nijak neodůvodňuje, proč by se na tyto normy měla vztahovat povinnost zveřejnění a přístupnosti spojená s „právními předpisy“ vzhledem k tomu, že použití těchto norem není povinné, normy vyvolávají právní účinky, které jsou s nimi spojeny pouze ve vztahu k zainteresovaným osobám, a mohou být bezplatně konzultovány v některých knihovnách členských států.

108 První část druhého žalobního důvodu musí být tedy zamítnuta.

c) K druhé části žalobního důvodu, vycházející z nesprávného právního posouzení existence převažujícího veřejného zájmu vyplývajícího z povinnosti transparentnosti v oblasti životního prostředí

109 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že požadované harmonizované normy obsahují informace o životním prostředí, které vedou k převažujícímu veřejnému zájmu na jejich zpřístupnění v souladu s čl. 5 odst. 3 písm. b) Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, schválené jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 1, dále jen „Aarhuská úmluva“), jak byl proveden čl. 4 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1367/2006. Zadruhé se týkají emisí do životního prostředí, a z tohoto důvodu podle nich představuje zpřístupnění převažující veřejný zájem ve smyslu čl. 6 odst. 1 téhož nařízení.

110 Komise, podporovaná vedlejšími účastníky, nesouhlasí s argumenty žalobkyň.

111 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že cílem nařízení č. 1367/2006, stejně jako nařízení č. 1049/2001, je – jak stanoví jeho článek 1 – zajistit co nejširší systematickou dostupnost a šíření informací o životním prostředí, které mají v držení unijní orgány a subjekty.

112 Za účelem posouzení argumentace žalobkyň týkající se existence převažujícího veřejného zájmu z důvodu povinnosti transparentnosti v oblasti životního prostředí, je třeba ověřit, zda v případě, že požadované harmonizované normy by obsahovaly informace o životním prostředí, bylo by možné na základě této skutečnosti učinit závěr, že existuje převažující veřejný zájem na jejich zpřístupnění. Dále bude třeba případně analyzovat otázku, zda se uvedené harmonizované normy týkají emisí do životního prostředí, takže by se dle čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1367/2006 předpokládalo, že na jejich zpřístupnění existuje převažující veřejný zájem.

1) K existenci převažujícího veřejného zájmu v případě informací o životním prostředí

113 Žalobkyně tvrdí, že podle ustanovení čl. 5 odst. 3 písm. b) Aarhuské úmluvy, která byla provedena čl. 4 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1367/2006, je Komise povinna aktivně šířit požadované harmonizované normy.

114 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že jak čl. 5 odst. 3 písm. b) Aarhuské úmluvy, tak čl. 4 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1367/2006 upravují povinnost aktivně šířit informace o životním prostředí, aniž upravují v tomto ohledu „převažující veřejný zájem“.

115 Podobně jak učinila Komise, je totiž třeba zdůraznit, že čl. 6 odst. 1 první věta nařízení č. 1367/2006 je jediným ustanovením tohoto nařízení, které obsahuje jasný a specifický odkaz na „převažující veřejný zájem“ a týká se pouze situací, kdy se požadované informace týkají emisí do životního prostředí.

116 Ustanovení čl. 6 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1367/2006 dále odkazuje pouze na „veřejný zájem“ na zpřístupnění, a nikoli na „převažující“ veřejný zájem ve smyslu čl. 4 odst. 2 poslední části věty nařízení č. 1049/2001. Z článku 6 odst. 1 druhé věty nařízení č. 1367/2006 tedy nevyplývá, že vždy existuje převažující veřejný zájem na zpřístupnění informací o životním prostředí (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 23. září 2015, ClientEarth a International Chemical Secretariat v. ECHA, T-245/11, EU:T:2015:675, bod 189).

117 Z výše uvedeného vyplývá, že převažující veřejný zájem na zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem nevyplývá ze samotné skutečnosti, i kdyby byla prokázána, že tyto normy obsahují informace o životním prostředí.

118 V každém případě, jak vyplývá z čl. 5 odst. 3 písm. b) Aarhuské úmluvy, jak byl proveden čl. 4 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1367/2006, povinnost aktivně šířit informace o životním prostředí je omezena na znění právních předpisů Unie, které se týkají životního prostředí nebo se na něj vztahují, jakož i na politické dokumenty, plány a programy týkající se životního prostředí. I když jsou přitom požadované harmonizované normy součástí unijního práva, nespadají do působnosti unijních právních předpisů, které jsou striktně upraveny Smlouvami a spadají do výlučné pravomoci unijních orgánů, kterým jsou v této souvislosti svěřeny příslušné úkoly. Z toho vyplývá, že tvrzení žalobkyň, že Komise byla povinna aktivně šířit požadované harmonizované normy, je založena na nesprávném předpokladu, že uvedené harmonizované normy spadají do kategorie „unijních právních předpisů, které se týkají životního prostředí nebo se na něj vztahují“.

119 Kromě toho jak Aarhuská úmluva, tak i nařízení č. 1367/2006 upravují přístup veřejnosti k informacím o životním prostředí buď na základě žádosti, anebo v rámci aktivního šíření dotčenými orgány a institucemi. Vzhledem k tomu, že orgány a instituce mohou odepřít žádost o přístup k informacím, pokud se na tyto informace vztahují některé výjimky, je třeba mít přitom za to, že tyto orgány a instituce nemají povinnost aktivně šířit tyto informace. V opačném případě by totiž dotčené výjimky byly zbaveny veškerého užitečného účinku, což je zjevně neslučitelné s duchem a zněním Aarhuské úmluvy a uvedeným nařízení (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 13. září 2013, ClientEarth v. Komise, T-111/11, EU:T:2013:482, bod 128).

2) K existenci „informací týkajících se emisí do životního prostředí ve smyslu čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1367/2006

120 Z článku 1 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1367/2006 ve spojení s jeho čl. 2 odst. 1 písm. d) uvedeného nařízení totiž vyplývá, že cílem tohoto nařízení je zaručit právo na přístup k informacím týkajícím se takových faktorů, jako jsou emise, které mají nebo mohou mít vliv na složky životního prostředí uvedené v čl. 2 odst. 1 písm. d) bodě i) tohoto nařízení, zejména na vzduch, vodu a půdu.

121 V tomto ohledu čl. 6 odst. 1 první věta nařízení č. 1367/2006 stanoví právní domněnku, že se má za to, že existuje zájem na zpřístupnění „informací týkajících se emisí do životního prostředí“ s výjimkou informací týkajících se vyšetřování, který převažuje nad zájmem na ochraně obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, takže ochrana uvedených obchodních zájmů nemůže být namítána vůči zpřístupnění těchto informací. Zakotvením takové domněnky uvedený článek jen umožňuje konkrétní provedení zásady co nejširšího přístupu k informacím, které mají v držení unijní orgány a subjekty (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, bod 54).

122 Ze znění čl. 6 odst. 1 první věty nařízení č. 1367/2006 však vyplývá, že se toto ustanovení vztahuje na informace „týkající se emisí do životního prostředí“, tj. informace, které se takových emisí týkají nebo se k nim vztahují, a nikoli informace vykazující souvislost, ať přímou či nepřímou, s emisemi do životního prostředí. Tento výklad je potvrzen článkem 4 odst. 4 prvním pododstavcem písm. d) Aarhuské úmluvy, který odkazuje na „informace o emisích“ (rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland et PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, bod 78).

123 Vzhledem k cíli sledovanému čl. 6 odst. 1 první větou nařízení č. 1367/2006, jímž je zajistit principiální přístup k „informacím týkajícím se emisí do životního prostředí“, musí být tento pojem chápán tak, že zahrnuje zejména údaje umožňující veřejnosti dozvědět se, co uniká nebo bude skutečně unikat do životního prostředí za obvyklých nebo reálných podmínek použití dotčeného přípravku nebo látky, které odpovídají podmínkám použití, na které se vztahuje udělené povolení k uvádění tohoto přípravku nebo této látky na trh a které panují v oblasti, kde mají být uvedený přípravek nebo uvedená látka používány. Uvedený pojem tak musí být vykládán tak, že se vztahuje zejména na údaje týkající se povahy, složení, množství, dne a místa skutečných či předvídatelných emisí uvedeného přípravku nebo uvedené látky uvolněných za takových podmínek (rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, bod 79).

124 Do pojmu „informace týkající se emisí do životního prostředí“ je rovněž třeba zahrnout informace umožňující veřejnosti kontrolovat, zda hodnocení skutečných či předvídatelných emisí, na jehož základě příslušný orgán povolil dotčený přípravek nebo látku, je správné, jakož i údaje týkající se dopadů těchto emisí na životní prostředí. Z bodu 2 odůvodnění nařízení č. 1367/2006 totiž vyplývá, že přístup k informacím o životním prostředí zaručený tímto nařízením zejména usiluje o podporu efektivnější účasti veřejnosti na rozhodování, čímž se zvýší odpovědnost příslušných orgánů v rámci rozhodování a přispěje se k povědomí veřejnosti o přijímaných opatřeních a k jejich podpoře. Aby se přitom veřejnost mohla ujistit, že rozhodnutí přijímaná příslušnými orgány v oblasti životního prostředí jsou opodstatněná a efektivně se účastnila rozhodování v oblasti životního prostředí, musí mít přístup k informacím, které jí umožní ověřit, zda byly emise vyhodnoceny správně, a musí mít možnost racionálně pochopit, jak může být životní prostředí uvedenými emisemi dotčeno (rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, bod 80).

125 Naproti tomu, ačkoli není namístě přijmout restriktivní výklad pojmu „informace týkající se emisí do životního prostředí“, nemůže tento pojem zahrnovat všechny informace vykazující jakoukoli souvislost, byť přímou, s emisemi do životního prostředí. Pokud by totiž byl uvedený pojem vykládán tak, že se vztahuje na tyto informace, vyčerpal by z velké části pojem „informace o životním prostředí“ ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. d) nařízení č. 1367/2006. Takový výklad by tak připravil o veškerý užitečný účinek možnost stanovenou v čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001, aby orgány mohly odepřít zpřístupnění informací o životním prostředí zejména z důvodu, že by takové zpřístupnění vedlo k porušení ochrany obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, a ohrozil by rovnováhu, kterou si unijní normotvůrce přál zajistit mezi cílem transparentnosti a ochranou těchto zájmů. Rovněž by nepřiměřeně narušil ochranu profesního tajemství zaručenou článkem 339 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, bod 81).

126 Kromě toho, i když nelze pojem „informace týkající se emisí do životního prostředí“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 první věty nařízení č. 1367/2006 omezit pouze na informace týkající se emisí skutečně uvolněných do životního prostředí, nezahrnuje informace týkající se hypotetických emisí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Komise v. Stichting Greenpeace Nederland a PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, bod 72 a citovaná judikatura a bod 73).

127 Podle Komise, které v tomto ohledu žalobkyně neodporují, požadované harmonizované normy v projednávaném případě jen popisují zkoušky a metody určené ke splnění požadavků na bezpečnost před uvedením určitých výrobků na trh. Avšak tyto normy neobsahují žádné informace, které by měly nebo mohly mít vliv na složky životního prostředí uvedené v čl. 2

odst. 1 písm. d) bodě i) nařízení č. 1367/2006, nýbrž obsahují informace o nejlepších způsobech, jak učinit hračky bezpečnějšími a předcházet určitým účinkům niklu, pokud vstupuje do dlouhodobého kontaktu s kůží.

128 Jak právem tvrdí Komise, pouhá skutečnost, že se požadované harmonizované normy zčásti týkají látek a obsahují určité informace o maximálních mírách směsí a chemických látek, jistě nezakládá dostatečnou souvislost se skutečnými nebo předvídatelnými emisemi ve smyslu judikatury uvedené v bodech 123 a 124 výše.

129 Z výše uvedeného vyplývá, že požadované harmonizované normy nespadají do oblasti „informací týkajících se emisí do životního prostředí“, v kterémžto případě by se na ně mohla vztahovat domněnka stanovená v čl. 6 odst. 1 první větě nařízení č. 1367/2006.

130 Druhá část druhého žalobního důvodu musí být tedy zamítnuta, a tudíž uvedený žalobní důvod musí být zamítnut v plném rozsahu, takže musí být zamítnuta i žaloba.

IV. K nákladům řízení

131 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

132 Vzhledem k tomu, že žalobkyně neměly ve věci úspěch a Komise požadovala náhradu nákladů, je důvodné jim uložit, že ponesou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí.

133 Konečně podle čl. 138 odst. 3 jednacího řádu může Tribunál rozhodnout, že vlastní náklady řízení nesou i jiní vedlejší účastníci, než jsou účastníci uvedení v odstavcích 1 a 2 tohoto článku. V projednávaném případě CEN, UNE, ASRO, AFNOR, ASI, BSI, NBN, DS, DIN, NEN, SNV, SN, SFS, SIS a ISS ponesou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (pátý rozšířený senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Public.Resource.Org, Inc. a Right to Know CLG ponesou vlastní náklady řízení a nahradí náklady vynaložené Evropskou komisí.

3) Evropský výbor pro normalizaci (CEN), Asociación Española de Normalización (UNE), Asociația de Standardizare din România (ASRO), Association française de normalisation (AFNOR), Austrian Standards International (ASI), British Standards Institution (BSI), Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Dansk Standard (DS), Deutsches Institut für Normung e. V. (DIN), Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), Standard Norge (SN), Suomen Standardisoimisliitto r.y. (SFS), Svenska institutet för standarder (SIS) a Institut za standardizaciju Srbije (ISS) ponesou vlastní náklady řízení.

Papasavvas Spielmann Öberg

Spineanu-Matei Norkus

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 14. července 2021.

Podpisy.